

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo Kmetijske družbe za Slovenijo.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 10 D na leto.
Za inozemstvo 20 D. — Posamezna številka stane 50 para.
Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inserat na pol strani 400 D,
na 1/4 strani 200 D, na 1/8 strani 100 D, na 1/16 strani 65 D, na 1/32 strani 35 D.
Vsaka beseda v „Malih oznanilih“ stane 25 par, najmanj pa skupaj 6 D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo;
tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za
Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz
•Kmetovalca• so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 20. Ljubljana, 31. oktobra 1922. Letnik XXXIX.

Obseg: Čitajte! — Živinorejci, nabavite si takoj seno! — Petindvajsetletnica „Čebelarškega društva za Slovenijo.“ — Kako je ravnati z letošnjim vinskim moštom in vinom, da ostane stanovitno. — Pripravljanje kislega zelja. — Pripravljanje kisle repe. — Kmetijsko šolski vestnik. — Nove naredbe. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Družbene vesti. — Uradne vesti. — Listnica uredništva. — Inserati.

Čitajte!

Na občni zbor Kmetijske družbe za Slovenijo, ki bo v sredo 8. novembra 1922. ob desetih dopoldne v dvorani »Mestnega doma« v Ljubljani, imajo pristop edinole zastopniki podružnic, izvoljenih v zmislu § 31. družbenih pravil, člani glavnega odbora, družbeni uradniki, ki jih glavni odbor določi, poročevalci listov in povabljeni zastopniki oblasti.

Polovično vožnjo po državni in po južni železnici imajo vsi zastopniki podružnic, ki se udeležijo tega občnega zbora, v potniških vlakih, če se pri potniški blagajni in v vlaku izkažejo z doposlano jim poverilnico. Odprava se vrši na ta način, da kupi vsak delegat pri vstopni postaji celo vozno karto do Ljubljane in istotam zahteva, da se mu žigosa vozna karta in poverilnica z mokrim postajnim dnevnim žigom. Tako žigosana vozna karta, v zvezi s poverilnico, velja tudi za povratno vožnjo. Veljavnost te ugodnosti je od 7. do 9. novembra. Kdor vozno karto izgubi, odda v Ljubljani pri izhodu, ali je ne žigosa na vstopni postaji, mora za povratek kupiti zopet celo karto. Prekinjenje vožnje ni dopustno.

Poverilnice za brezplačno povratno vožnjo veljajo le tedaj, če so žigosane na občnem zboru Kmetijske družbe.

(Odlok obratnega ravnateljstva južne železnice v Ljubljani šte. 3587—II—22, od 12. oktobra 1922. — Odlok ministrstva Saobračaja v Beogradu šte. 34843/22, od 17. oktobra 1922.)

Živinorejci, nabavite si takoj seno!

Cene suhi klaji (senu in slami) neprestano rasejo in bo brzkone kmalu vse seno, kjer ga imajo čez svojo potrebo, pokupljeno, zlasti od spekulantov. Pozimi in zgodaj pomladi teh krmil sploh ne bo dobiti, odnosno le po pretirani ceni. Kmetijska družba za Slovenijo je že meseca avgusta nakupila primerno množino slame in sena ter sedaj oddaja samo še seno, ker je vsa kupljena slama že oddana. Družba oddaja sladko seno po 9,20 K za kg franko vseh železniških postaj v Sloveniji, in sicer le v celih vagonih. Naročitev na drobno družba ne sprejema.

Kmetovalce pozivljamo ponovno, da potom svojih kmetijskih podružnic ali županstev takoj skupno naroče potrebno seno v celih vagonih ter jih nujno svarimo se zanašati na nakup konci zime ali pomladi.

Naročeno seno je naprej plačati, kajti družba je morala tudi vse kupljeno seno takoj plačati, je založila v to svrhu denar po visokih obrestih in zato mora računati le s takojšnjim plačilom, če naj ne trpi občutne izgube pri plačevanju obresti.

Naročniki na seno pa morajo z dostavo nakupljenega blaga potrpeti, kajti seno pride iz Slavonije in ker so vse železniške proge med Slavonijo in Slovenijo tako z vagoni zabasane, da potrebuje odpremljen vagon po več tednov preden pride na namembno postajo v Slovenijo.

Kmetijska družba pa pri tej priliki ne sme zamolčati svojega obžalovanja nad dejstvom, da vse vprek govori o silnem pomanjkanju sena, a njene podružnice in županstva se pa vendarle ne zganejo, da bi takoj zbrala naročila na seno in kupnino zanj ter bi potem pri družbi naročila cele vagone. Kmetijska družba je v očigled dejanskemu pomanjkanju sena v Sloveniji založila za nakup več milijonov kron in hoče s to pomožno akcijo pomagati živinorejcem, toda poklicani krogi kažejo nedopustno nebržnost.

Petindvajsetletnica „Čebelarskega društva za Slovenijo“.

„Čebelarsko društvo za Slovenijo“ je praznovalo na dan 4. septembra t. l. slavje petindvajsetletnice svojega obstoja z društvem jubilejnim občnim zborom, s čebelarskim kongresom jugoslovanskih čebelarjev in z jubilejsko čebelarsko razstavo. Dasi je bilo mnogo neprilik in ovir, zato tudi malo časa pravočasno vse nameravano prirediti, je vendarle idealna požrtvovalnost društvenega odbora pod predsedništvom velezaslužnega mil. gosp. prošta Kalana, premagala vse težkoče, da je društvo lahko ponosno na svoj uspeh.

Čebelarstvo je sicer majhna, toda velevažna panoga kmetijstva, in naš list, kot uradno glasilo „Kmetijske družbe za Slovenijo“, je tudi dolžan spominjati se te petindvajsetletnice, tembolj, ker je Kmetijska družba sprožila svojčas misel za ustanovitev samostojnega čebelarskega društva. Če se svoji dolžnosti zakasnelo odzovemo, se naj to oprostimo z dejstvom, da je opis slavja izšel v 9. št. društvenega uradnega glasila „Slovenskega Čebelarja“, ki je bila izdana šele v drugi polovici tega meseca.

Čebelarstvo je bilo že izza starih časov med Slovenci zelo razširjeno in izredno upoštevano, dokaz slovenska čebelna pasma „sivka“, njen svetovni sloves in nenavadno teoretično znanje slovenskih čebelarjev, ki so bili učitelji umnega čebelarstva drugim večjim narodom. Zadnje dejstvo pa vzbuja **upravičeno zavist** zavednim zastopnikom drugih panog kmetijstva v Sloveniji, ki dobro vedo, da naše kmetijstvo še davno ni tako umno, kakor bi moralo biti, in to ravno zaradi tega, ker se dela še veliko preveč s starokopitnim in nepremišljenim posnemanjem, namesto na podlagi preizkušene znanstvene teorije, kakor to dela takorekoč vsak čebelar. Kako žalostno je primerjanje slovenskega čebelarja, ki pozna življenjeslovsko skoraj vsestransko svojo živalco, z večino kmetovalcev, ki silno malo ali nič ne vedo o življenjeslovju kmetijskih rastlin in domačih živali. Umnega kmetovanja nikdar ne dosežemo, če ne posnemamo naših čebelarjev, ki so večinoma kmetijskega stanu, če enako njim ne pričnemo splošno kmetovati na znanstveni podlagi! Uredništvo „Slovenskega Čebelarja“ morda upravičeno trdi: „Prava stanovska zavednost še daleko ni dovolj razvita in ima Čebelarsko društvo v tem oziru še dokaj dela“. To trditev smatramo za čebelarje v sedanjih razmerah delno pretirano, čemur pritrjuje poročilo jubilejnega občnega zbora samega, na katerem je bilo zastopanih 54 podružnic s 103 glasovi, in so vendar sklenili s 101 glasom proti 2, **zvišati udnino na letno 160 kron!** Ali ni to mar zavednost? Pri Kmetijski družbi za Slovenijo, ki je dokaj večja in vobče važnejša stanovska prosvetna korporacija, se je pa boriti za **polovico manjšo udnino**, in to za ude, ki s svojim obratom več **zmorejo** nego vse časti vredni čebelarji, ki se v ogromni večini morajo šteti med najmanjše posestnike. Kje je prava stanovska zavednost, smemo z obžalovanjem vprašati pri udih Kmetijske družbe za Slovenijo.

Glasom blagajniškega poročila so navidezno računski zaključek za leto 1921. Slov. Čeb. društva spravili tem potom v ravnotežje, da so udnino za leto 1922. vpisali med dohodke leta 1921. in tiskarniške stroške za „Slovenskega Čebelarja“ le do vsčevši 3. št. letnika 1921. So pač dandanes težkoče pri vseh enakih društvih, ki jih ne zakrivi malomarnost, in zopet se je kazala za **zavednost udov-čebelarjev**, ki so soglasno daff odboru **absolutorij**.

Udom „Kmetijske družbe za Slovenijo“ pa na srce polagamo, prečitati 9. št. „Slov. Čeb.“ in opozarjamo na spis P. Angelusa o čebelarskem kongresu, ki med drugim piše: „Čeravno se je predvsem povdarjal gospodarski pomen čebelarstva in se preresetavalo, kako bi se moglo čebelarstvo povzdigniti, je vendar **na kongresu prevladal idealizem**, katerega je malo kaliła odurna politika.“

Strokovno prosvetno društvo, kakor je „Čebelarsko društvo za Slovenijo“, ki tako močno sloni na zavednosti in idealizmu svojih udov, bo gotovo premagalo težave sedanjih časov, ki so skoraj v vsej Evropi enake, zato mu bo pa Bog dal svoj blagoslov, ki bo trdna podlaga njegovemu bodočemu procvitu.

Čebelarsko društvo vsled svojega delovanja naravnost izziva vsestranske podpore, in kdor se med našimi udi bavi s čebelarstvom ter ni še njegov ud, ta mora brez odloga postati, če mu je res kaj mar za razvoj te najlepše panoge kmetijstva.

G. P.

Kako je ravnati z letošnjim vinskim moštom in vinom, da ostane stanovitno.

Vsled vednega deževja pred in med trgatvijo, kar je povzročilo precejšnje gnitje grozdja, je prišlo med zdravo grozdje kolikortoliko tudi nekaj gnilega in plesnivega ter blatnega grozdja, kar daje moštu neprijeten okus. Tudi vino bo imelo ta neprijeten okus in bo jako nestanovitno, če se že z moštom ne bo pravilno ravnalo.

V ožgled takim nedostatkom, svetujem vsem vinogradnikom, tudi onim, ki so trgatvev in prešanje pravilno izvršili, da svoj mošt pretočijo kakorhitro popolnoma pokipi in se že nekoliko učisti, da se s sedanjim pretakanjem dobro prezrači (zategadelj se ne sme s sesalko pretakati) in loči od glavne že sesedle smrdljive godle. To pretakanje se torej izvrši 2—3 tedne po trgatvi. S tem, da se mošt tako temeljito prezrači in loči od glavne nesnage, postane prijetnejšega okusa ter boljše in hitrejše dozoreva.

Ako ima močan okus po gnilobi ali plesnobi, naj se tak mošt pri tem pretakanju močno zažvepla (bolje žveplati kakor bisulfati), t. j. pretoči v čist, močno zažveplan sod, mu doda obenem gotovo množino eponita. (Na vsakih 100 litrov mošta 4—5 dek in vse dobro premša.) Žvepleni dim pomori vse dobroto mošta kvarljive bakterije, eponit pa mu odtegne slab okus. Kdor eponitu ne zaupa, naj poprej v mali množini z enim hektolirom poskuša. Prilичno enak uspeh se doseže z lipovim ogljem.

Drugo pretakanje naj se izvrši, ko se eponit popolnoma sesede in ko se mošt ali vino že nekoliko učisti.

Mošt pa, odnosno vino, ki se sedaj pretoči in ki je drugače zdravo, kateremu se torej pri pretakanju ni ničesar dodalo, tudi ne zažveplalo, lahko ostane do spomladi nepretočeno. Spomladi (marca — aprila) se mora pa tudi to vino pretočiti.

Fr. Gombač.

Pripravljanje kislega zelja.

Kislo zelje je v naši domovini splošno priljubljena prikuha. Okusnost kislega zelja je pa odvisna od pravilne priprave. Če kislo zelje počrni, je dokaz, da se ni dovolj solilo in ne takoj po ribanju vlačilo v kad, oziroma da se je premalo potlačilo in otežilo s kamenjem. Če je shranjeno v pretoplem prostoru, ki ima nad 13° C, postane rado slinavo. Tuj, neprijeten okus pa dobi, ako niso pripomočki kakor ribežen (noži), kad, pokrov in kamenje pred uporabo dovolj skrbno očiščeni. Razentega dajo obtežilni kamni, ako jih mlečna kislina razjeda, kislemu zelju neprijeten okus. Zato naj se v to svrhu apnenca ne uporabljaja. Pa tudi od zelja samega je odvisen okus kislega zelja. Trde glave poznega zelja so najboljše za pripravljanje trpežnega, okusnega kislega zelja. Čimbolj so zeljnate glave trde, tembolj so beli in nežni notranji listi, temboljše je kislo zelje, ako se drugače pravilno pripravi. Tudi se dajo trde glave lepše ribati, kakor pa puhle.

Posekanim zeljnatim glavam je obrati zunanje liste, potem jih je za par dni nekje pod streho naložiti na kup in pokriti bodisi z odejami, ali s snažno suho slamo. Vsled tega se kup prične potiti in zelje zoriti. Glave dobe lepo, belo barvo. Ko je to doseženo, je zeljnatim glavam otrebiti vse zelene, nesnažne, gnile in drugače pokvarjene liste. Nato je glave zrezati v polovice in kocene izrezati. Če je pomikač v ribežnu dovolj velik, se puste lahko tudi cele glave, ter se kocenasta sredina izreže z nožem ali z nalašč zato pripravljenim svedom. Ribanje se vrši s posebno pripravo, ki ji pravimo noži, ponekod pa ribežen.

Ti noži naj bodo tako urejeni, da režejo drobno in enakomerno.

Zribano zelje se v večjem snažnem škaflu zmeša s primerno množino soli in kimine. Soli se lahko tudi pri vlaganju v kad, a zato je treba že dobre vaje. Na 10 kg zribanega zelja se računi okoli ¼ kg soli in 1 dkg kimine. Nekateri vlagajo med posamezne plasti zelja tudi kosce kutin in hrena ter nekoliko brinjevih jagod. Ti dodatki so stvar okusa, neobhodno potrebni pa niso.

Kadi, sodčki ali škafi, ki se rabijo za kislo zelje, je pred uporabo skrbno umiti. Najbolje je, če se jih popreje en teden napolni vsak dan s svežo vodo, potem pokuha s kropom, kateremu se dodene nekoliko sode in nato zopet izplakne z mrzlo vodo. Na isti način je očistiti pokrov in obtežilni kamen.

Pr eden se zelje vloži v kad ali slično posodo, je na dnu naložiti snažne zeljnate liste, istotako se jih vlaga med napolnjevanjem kadi ob strani, da ne pride zelje v dotiko z lešom. Enakomerno razloženo in s soljo dobro premešano, zribano zelje, je plast za plastjo trdno potlačiti s širokim, lesenim težkim batom, tako da stopi vlaga črez. Vendar ne sme biti zelje zmečkano, ampak samo stisnjeno. Ko je kad približno polna, se položi na vrh čiste zeljnate liste in pokrije s primernimi deskami ali s preluknjanim pokrovom, na katerega je naložiti čisto kamenje v taki množini, da leži zelje prav trdno in da stopi voda kmalu čez pokrov.

Par centimetrov pod zgornjim robom kadi naj bo luknja s cevjo, skozi katero odteka odvišna voda — zeljnica v podstavljeno posodo.

Ako ima prostor, kjer stoji kad z zeljem, 15° C, se prične zelje v kratkem kisati. Po četrtem tednu je navadno dovolj kislo za uživanje. Sedaj je treba pene, ki so se na vrhu nabrale, posneti, kamne in pokrov odložiti, zgornje cele liste odstraniti in kad ob robu nad zeljem, kakortudi desko, pokrov in kamenje čisto umiti. Nato je zelje pokriti z v slani vodi ožetim, čistim, platnenim prtom, na katerega pride pokrov in kamenje.

Ako ni stopila voda črez pokrov, oziroma če bi kad izprva kje točila, tedaj je doliti toliko prekuhane in zopet ohlajene slane vode, da stoji črez pokrov. V tem primeru se vzame 3 dkg soli na 1 liter vode. Zeljnata voda mora vedno pokrov pokrivati, sicer se zelje kvari.

Za dobro kisanje je treba primerne toplote v shrambi, nekako 15° C. Ako je prostor prehladen, se segreje na ta način, ako se odpro vrata ob solnčnih dneh. Ko se je zelje že skisalo, je s primernim odpiranjem ponoči shrambo ohladiti kolikor mogoče pod 15° C; vendar se naj na to pazi, da zelje ne zmrzne v kadi preje, ko se je zadostno skisalo, sicer ne postane dovolj kislo, oziroma okusno in dobi neprijetno blede barvo. Pri vsakratnem odjemanju je površino zelja vzravnati. Vsak teden enkrat je pa zelje, kad, prt, pokrov in kamenje skrbno umiti.

Z c.

Pripravljanje kisle repe.

Slično, kakor kislo zelje, se pripravlja kislja repa, ki je ponekod prav priljubljena jed. V to svrhu je repo dobro umiti, olupiti in na repnem ribežu zribati. Zribano repo se osoli in s kimino potrosi enako kakor zelje, ter se plast za plastjo vlaga v kad in trdno potlačiti. Na vrh se pregrne snažen platneni prt, nato pokrije z deskami ali s primernim, preluknjanim pokrovom ter obteži s kamenji, da stopi repnica čez pokrov. Poznejša oskrba je ista, kakor pri kislem zelju. Glavni pogoj za dobro ohranitev kisle repe je snaga in hladna shramba.

Nekateri si pripravljajo kislno repo tudi na ta način, da stlačijo celo, dobro umito, neolupljeno repo in vinske ali sadne tropine, plast na plast v kad. Vse skupaj obtežijo s pokrovom in kamni ter nalijejo toliko čiste vode, da stopi ta črez pokrov.

Na ta način repa prav dobro okisne in dobi kislno sadni ali vinski okus. Pred uporabo jo je olupiti in naribati.

Tako pripravljen kislne repe je posebno priporočljivo za pozno uporabo.

Z....c.

KMET, ŠOLSKI VESTNIK.

V državno kmetijsko šolo na Grmu je bilo letos sprejetih 52 učencev, in sicer v letno šolo 17, v I. zimski tečaj 21 in v II. zimski tečaj 14 učencev. Vsi učenci so Slovenci, in sicer je 16 Gorenjcev, 16 Dolenjcev, 3 Belokranjci, 5 Notranjcev, 6 Primorcev, 3 Štajerci in 1 Korošec. Starost učencev je 15½ do 23 let. Šolsko leto se prične dne 6. novembra t. l.

Nezadosten obisk na državni kmetijski šoli v Št. Jurju ob juž. žel. Za prihodnji 11 mesečni tečaj se je prijavilo premalo učencev. Slabo znamenje časa, da zanimanje za kmetijsko strokovno izobrazbo stalno pada. Poprej je bilo vedno dovolj prosilcev, da se je zamoglo sprejeti le najboljše. Sedaj se ne spravi niti polnega števila skupaj, dasiravno je ta zavod posebno praktično urejen in nudi ravno v razmeroma kratki učni dobi kmečkemu naraščaju posebne ugodnosti. Kaj se torej zahtevajo še nove kmetijske šole, dokler ne znajo kmetije obstoječih dovolj ceniti?! Menda je maloštevilni prijavi kriva povišana oskrbnina? Tista pa niti ne odgovarja današnjim cenam. Tri kure nanesejo na leto v jajcih toliko vrednosti, kolikor znaša ta celoletna oskrbnina. Ali je pa temu vzrok nesimpatična kolekovina za prošnje? To je pač predpis. Prošenj, ki niso kolekovane s 14 Din, se ne sme upoštevati. Največ bo pač krivo pomanjkanje delavcev na kmetih, oziroma visoke mezde. Prihodnost pa zahteva žrtve v tem oziru. Bližajo se časi in razmere, ko bodo duševne zmožnosti zopet bolj odločilne nego fizično delo; najbrže bolj nego kdaj poprej. Prevdaren kmečki oče naj bi torej žrtvoval za eno leto vrednost dela svojega sina. Ker je dosedaj še premalo učencev prijavljenih, se podaljša rok za prijave in se sprejemajo, pa le kolekovane prošnje, celo še do 10. novembra.

I. Belle.

NOVE NAREDBE.

Sestava nove uvozne carinske tarife. Ministrstvo trgovine in industrije je v sporazumu s finančnim ministrstvom sestavilo komisijo za izdelavo splošne carinske tarife, ki ma proučiti vse predloge gospodarskih krogov glede zvišanja ali znižanja uvozne carine za posamezne uvozne predmete. Ta komisija hoče to izpremembo izvršiti čim temeljiteje in pri tem v polni meri upoštevati želje vseh interesentov; vsled tega želi, da vsakdo, ki ima kako željo glede izmene carinske tarife, isto tudi da v vednost gorenji komisiji, seveda natančno pojasnjeno in dobro utemeljeno. Da se tej komisiji olajša delo, želi, da se vsaka tarifna postavka posebej z utemeljevanjem vred predloži na posebni poli papirja. Utemeljevanje mora biti izčrpno, jasno, podrobno in temeljito, toda ne preobširno. Vse take predloge je doposlati najkasneje do 15. novembra t. l. Kmetijski družbi v Ljubljano, ali pa do 1. decembra t. l. naravnost na ministrstvo trgovine in industrije v Beograd. V interesu kmetijstva je, da se kmetovalci sami v čim večjem številu zanimajo za to velevažno vprašanje in pravočasno pošljejo utemeljene predloge na eno ali drugo mesto.

Znižanje tarife za prevoz živalske krme. Ministrstvo Poljoprivrede i Voda v Beogradu sporoča pod br. 28.147/IV., z dne 4. oktobra tekočega leta, da je prometni minister pod

K M Br. 30.162/22 g dovozil olajšave za prevoz tritisoč vagonov živalske krme za pasivne kraje, in sicer: 1. Za seno in slamo se bodo računile voznine po tarifnem razredu „C“ za 5000 kg, po specialni tarifi br. „3“ za 10.000 kg; 2. za zrnatu hrano in mlinske proizvode (moka, otrobi itd.) se bo računila tarifa, ki je bila v veljavi 30. junija t. l. (popust 33%). Znižane tarife veljajo pod sledečimi pogoji: 1. Tovorni list mora biti naslovljen na Kmetijsko družbo, kmetijske podružnice, zveze kmetijskih zadrug ali občine. 2. Tovornemu listu se mora priložiti uverjenje, izdano od strani Ministarstva Poljoprivrede i Voda (Odeljenje za stočarstvo), v katerem bo označeno, da je pošiljatev namenjena za preskrbo revnih krajev. Uverjenje mora biti žigosano in numerirano od strani Ministarstva Saobračaja. Duplikat tega uverjenja, istotako žigosan in numeriran od Ministarstva Saobračaja, mora prejemnik pred prejemom blaga predati železniški postaji. Ako unikat tega uverjenja ni priložen tovornemu listu, ali ako se pri izdajanju pošiljke ne predloži duplikata, računila se bo polna voznina. Krma se more nakupovati in izvažati iz Vojvodine, Srema, Vzhodne Slavonije in Podunavja. Za Slovenijo je odobreno, da se lahko uvozi 1000 vagonov živalske krme. — Kmetijska družba, kmetijske podružnice, zveze kmetijskih zadrug in občine, ki reflektirajo na te znižane tarife, naj takoj prijavijo število vagonov krme, ki jih nameravajo iz zgoraj naštetih krajev uvoziti, na naslov: Pokrajinska uprava, oddelek za kmetijstvo v Ljubljani (Marjanišče), da se zamore pravočasno naročiti zadostno število uverenj. Prijave naj vsebujejo: natančen naslov društva ali občine, vrsta krme (seno ali slama) in število vagonov. — O izdanih uverenjih vodila se bo stroga evidenca.

Pokrajinska uprava, oddelek za kmetijstvo v Ljubljani.

Razglas glede sladkanja letošnjega vinskega mošta. Vsled trajno deževnega, za normalno dozoretev grozdja skrajno neugodnega jesenskega vremena, bo letošnja letina v Sloveniji v kvalitativnem oziru bolj slabo izpadla. Grozdje ni moglo namreč popolnoma dozoreti in razentega je pričelo povsod z malimi izjemami, tudi močno gniti, zlasti belo grozdje, kar je vinogradnike ponekod prisililo k prezgodnji trgatvi. In tudi ono grozdje, ki bo še dalje, mogoče do konci tega meseca na trti ostalo, ne bo doseglo zbog prenizke temperature sladkobe lanskega letnika. Letošnji mošti, odnosno vina bodo zaradi tega šibkejša, kislejša in tudi precej nestanovitna. Popravijo se pa lahko prav dobro s sedanjim sladkanjem mošta. V očigled tem nedostatku, dovoljuje le vinskim producentom Pokrajinska uprava, oddelek za kmetijstvo v Ljubljani, po zasliski državnih kletarskih in vinarskih strokovnjakov in na podlagi § 5. vinskega zakona z dne 12. aprila 1907, drž. zak. št. 210., prosto in splošno sladkanje letošnjih vinskih moštov v vsej Sloveniji, in sicer z 2—4% (2—4 kg na 100 litrov mošta) kristalnega ali kockinega sladkorja. Sladkajo naj se le mošti navadnih vrst, ki imajo izpod 14% in oni finejših vrst, ki imajo izpod 17% sladkorja. V ta namen porabljeni sladkor mora biti popolnoma čist, brez vsakih primesi. Rjavega (ameriškega) sladkorja se v te namene ne sme rabiti, ker ima neprijeten postranski okus in prenizko sladkobo. Istotako se sladkorja ne sme razstopiti v vodi, marveč le v moštu. Sladkor naj se doda po možnosti še kipečemu moštu. Vsled splošne dovolitve sladkanja za vso Slovenijo, odpadejo posamezne prošnje za sladkanje kakortudi posamezna naznanila o izvršenem sladkanju.

Pokrajinska uprava, oddelek za kmetijstvo v Ljubljani.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Podrobna navodila k vprašanjem glej 1. številko.

Vprašanje 123. Ker letošnji vinski mošt nima preveč kisline, bi se dal s sladkorjem dobro zboljšati. **Koliko sladkorja je treba, da pridobi vino 1% alkohola več?** (I. V. v O.)

Odgovor: Da se pridobi 1% alkohola, mora popolnoma pokipeti 1.6% sladkorja. Navadno se v praksi računi na vsak % alkohola po dva kg sladkorja. Če torej dodate vinu na vsak hektoliter po 5 kg sladkorja, boste dosegli zvišanje alkohola za 2½—3%. Najbolje je sladkor natančno odtehtati, raztopiti ga v vinu ali moštu in ga na ta način dodati ostalemu vinu, da začne kipeti. Če smo pa primorani, dodati sladkor naravnost v sod, potem nam je za to skrbeti, da se v njem tudi čimprej raztopi in enakomerno razdeli po vsej tekočini, kar dosežemo z večkratnim premešanjem vina ali mošta v sodu.

Vprašanje 124. Kaj je vzrok, da se lansko bizeljsko vino takoj, ko se iztoči polovico sode, začne kisati, pa bodisi belo ali rdeče? Ali je priporočljivo zaliti tako vino z letošnjim vinom? **Zakaj se vino kisa?** (K. P. v T.)

Odgovor: Glavni vzrok, zakaj vino, eno leto staro, v napol polnih sodih postaja kislo („cikne“), je sledeči: V napol prazen sod pride zrak in z njim kisik, ki ga potrebujejo očetne glivice za svoj razvoj. Trosi očetnih glivic ali pa celo glivice same se nahajajo že v vinu, ali pa pridejo z zrakom v sod. Tu dobe ugodna tla za razvoj, se hitro razmnože in tvorijo očetno kislino: vino se skisa. Najraje se skisa tako vino, ki ima že v sebi dovolj očetnih glivic. To so vina, ki so pokipela v odprtih kadeh, grozdje se je že na zraku skisalo in glivice so že z moštom prišle v sod. Taka vina se začnejo že ob začetku poletja, ko nastopi toplejše vreme, v nepolnih sodih kisati. Edini pripomoček zadržati to kisanje, je prazen prostor nad vinom v sodu zažveplati, da žveplena sokislina omeji delovanje očetnih glivic. Najbolje je seveda vino čimprej porabiti. Mešati tako že nekoliko kislo vino z mladim vinom, ni priporočljivo, ker se lahko vse skupaj pokvari. Drugače je seveda, če se hoče kislo vino malo popraviti z vinom ter ga čimprej iztočiti, potem se to lahko poskuša.

Vprašanje 125. Ker je letos obilo sadja, se bo dalo dobičkonosno uporabiti za žganjekuho. Ali se dobi kaka knjiga ali pa list, ki se bavi izključno s tem premetom? Če hoče kdo stalno kuhati žganje, ali potrebuje dovoljenja obrtne oblasti? **Kako se izdelujejo likerji?** (A. W. v P.)

Odgovor: Žganjekuha, kakor se proizvaja pri nas, je navadna kmetijska obrt, o kateri pa ni dobiti kakih posebnih knjig ali časopisov. Za stalno kuhanje žganja, in sicer z nakupovanjem tropin, drož in drugih surovin ter prodajo žganja je treba imeti obrtno dovoljenje. Brinje nakupovati in iz njega žgani brinjevec in olje prodajati, se že izplača, če le brinjevo zrnje ni predrago. Likerji se izdelujejo na dvojen način: mrzlim in toplim potem. Na mrzel način se dobi liker, če se raztopi v čistem špirtu sladkor in tisto esenco, ki se za določen liker potrebuje. Ali če se v njem dlje časa namaka razna zelišča ali snovi, ki dajo potem svoj okus likerju. Pri toplim načinu se morajo razne primesi (rastline) prekuhati skupaj s špirtom, pri čemer preidejo eterična olja, ki dajo vonj in okus likerju, skupaj z alkoholom v žganje. Natančno izdelovanje likerjev pa ne moremo tukaj opisovati, ker bi to zavzelo preveč prostora.

Vprašanje 126. Z želodcem pitam dva šest mesecev stara prasiča, ki ga prav rada uživata. **Kakšen učinek ima želod na meso in špeh pri prasičih?** (I. Ž. na B.)

Odgovor: Želod je izmed najbolj priporočljivih krmil za pitanje prasičev, ker ga ti lahko prebavijo. Vsebuje sicer samo 3.3% beljakovin in 2.4% toščice, zato pa 36.3% škrobnih snovi, ki so lahko prebavne, vsled česar se želod najraje krmil pri pitanju. Ker ima želod malo grenak okus, ga vsaka žival ne mara. Zelo radi ga pa uživajo prasiči, ki dobijo po njem prav okusno meso in dober špeh. Dokler je želod še svež, ga je pred krmiljenjem zmečkati: če je pa suh, ga je zdrobiti, da ga prasič bolje prebavi. Mladim prasičem, ki se jih ne namerava opitati, je bolje ga ne pokladati, ali pa le v malih množinah, po 1 do 2 litra na dan in glavo. Večjim prasičem, ki se jih pita, se da

lahko 3—4 litre. Brezdvomno se želod najbolje izkoristi pri pitanju prasičev.

Vprašanje 127. Prosim navodila, koliko žvepla je treba zažgati na mlado vino, oziroma mošt, in koliko pozneje pri pretakanju vina? (I. N. v V.)

Odgovor: Če hočete, da vino v sodu dozori, torej da iz mošta postane dobro vino, potem ga ne smete zažveplati. Žveplo se rabi v kletarstvu najprej za to, da se ohrani sode zdrave, torej da ne postanejo plesnivi; dalje za čiščenje bolnega vina pri pretakanju; če se hoče mošt ohraniti sladek, torej preprečiti vrenje: če se hoče v sodu, ki ni poln, ohraniti vino zdravo; za žveplanje vina, ki se kam daleč odpošlje. Nikakor se pa ne sme žveplati mošta ali novega vina, kajti s tem se uniči kipelne glivice, prepreči kipenje in zorenje vina v sodu. Tako vino ostane vedno sladko in „sirovo“. Pri pretakanju vina se zažvepla sod, v katerega ima priti pretok, tedaj, če se hoče, da se vino hitro učisti. Za približno 8 hl vina zadostuje po 1 žvepleni trak. Prazne sode se žvepla na ta način, da se toliko časa sežiga v sodu žveplene trakove, dokler ne pride žvepleni dim pri vehi na dan.

Vprašanje 128. Ali je priporočljivo jabolka zmleti in iz njih takoj kuhati žganje, ne da bi se prej postavila v zaprti sod; ali morajo biti zmleta in koliko časa zaprta v sodu; ali imajo kaj alkohola v sebi? **Ali je mogoče iz sveže zmletih jabolk kuhati žganje?** (M. Z. v S.)

Odgovor: Jabolka, kakor vsako drugo sadje, vsebuje sicer nekoliko sladkorja, toda nikakega alkohola. Če torej sveže sadje, četudi je zmleto, prekuhate v žganje, ne dobite iz take drozge nikakega alkohola. Pustiti se mora torej, da se najprej sladkor izpremeni v alkohol, potem se šele izloči žganje iz drozge. Jabolka, kakor vsako sadje, je najprej zmleti, postaviti v sod ali kad, ki jo je dobro zamašiti, da ne pride zrak do brozge, in pustiti, da se najmanj štiri tedne kuha. V tem času se sladkor izpremeni v alkohol in ogljikovo kislino. Posoda mora biti tako zaprta, da ne pride zrak do nje, kajti potem se drozga skisa in žganje dobi neprijeten okus. Razentega pa izgine tudi mnogo alkohola iz drozge. Sicer pa Vas opozarjamo, da se navadno iz jabolk dobi tako malo žganja, da se kuhanje komaj izplača.

Vprašanje 129. Na planini ima naša srenja pašnik, ki je deloma že porasel. Zaradi paše bi hoteli en del gozda posekati, les prodati in denar obrniti za popravo pota in za izboljšanje planine. **Ali smo dolžni to sečnjo naznaniti gozdarskemu nadzorniku?** (I. G. v P.)

Odgovor: Če ima Vaša srenja planino v lasti, ki je v zemljiški knjigi zaznamovana kot pašnik in ne kot gozd, potem jo smete sekati in čistiti brez dovoljenja od strani gozdarskega nadzornika. Če je pa tisti del planine, ki ga mislite očistiti, v zemljiško knjigo vpisan kot gozd, potem morate za sečnjo zaprositi dovoljenje gozdarske oblasti. Svetujemo Vam, da najprej pogledate v zemljiško knjigo (mapo) in ugotovite kot kaj je ta planina vknjižena in temu primerno postopate.

KMETIJSKE NOVICE

Kratka Uputa o upotrebi veštačkog džubreta (Kratko navodilo o rabi umetnih gnojil) je naslov knjižice, ki jo je izdala delegacija proizvajateljev čilskega solitra v Beogradu. Namen te knjižice je, čim bolje poučiti kmetovalce o vseh umetnih gnojilih, ki se mu danes ponujajo, da jih bo znal pravilno rabiti in upravičeno pričakoval od njih uspeh, ki mu ga morajo donesti. Dandanes se povsod opaža razlika med delom pred vojno in po vojni. Cene kmetijskih pridelkov, kakor vseh drugih življenjskih potrebščin, so se znatno zvišale. V vsak obrat, tudi v kmetijski, se dandanes vlaga veliko več denarja nego sploh kdaj prej. Vsled tega je tudi vprašanje, ali bo žetva dobra ali

slaba, veliko večjega pomena nego pred vojno. Ker je hlevskega gnoja vobče še veliko premalo, da bi se moglo znatno povečati pridelke, je treba seči pač po umetnih gnojilih, katerih uporaba se vedno bolj širi. Kako se jih umno rabi, nam svetuje ta knjižica, ki jo je spisal znani kmetijski strokovnjak, g. Jurij Muračević, ravnatelj „Sjemenarja“ v Osijeku. V njej so na preprost in razumljiv način opisani najpotrebnejši osnovni pojmi o umetnih gnojilih in o njih rabi. To knjižico dopošlje Delegacija čilskega solitra brezplačno vsakomur, ki jo želi.

Vinska razstava v Beogradu, združena z vinskim sejmom, ki je bila svoječasno določena za oktober ali november t. l., se je glasom odloka kmetijskega ministrstva preložila na mesec marec prihodnjega leta, kakor so to želeli interesenti iz Slovenije. Natančen čas imenovane razstave in ostale podrobnosti glede te prireditve se bodo pravočasno objavile.

Sadna razstava v Celju. V soboto, 21. oktobra t. l. je bila v Narodnem domu v Celju otvorjena sadna razstava, ki jo je priredilo Sadjarsko društvo za Slovenijo. Razstave se je udeležilo okoli 70 razstavljalcev, večji del iz bivše Štajerske, 12 razstavljalcev je bilo iz Kranjske in 1 iz Koroške. Zastopani so bili tudi trije večji trgovci s sadjem. Naravnost sijajno zasnovana je skupina mariborske Vinarske in sadjarske šole. Tudi kmetijska šola v Št. Jurju ob juž. žel. se je v prav lepi obliki udeležila te sadne razstave. Glede sadnih izborov (sortimentov) nudi razstava jako raznolične zbirke. Najbolj je zastopana savinjska in saleška dolina. Razstavljeni so bili tudi drevesničarski izdelki, kar dokazuje, da smo se tudi v tem oziru začeli gibati. Posebno zanimiva je razstavljena sadna stiskalnica na dvojni vod, izum g. Rudla iz Maribora. — Razstavo je otvoril ob navzočnosti zastopnikov mesta in raznih oblasti g. minister Ivan Pucelj, ki je povdarjal pomen take sadne razstave. — Razstave se je udeležilo veliko kupcev iz naših vzhodnih pokrajin, ki so se čudili našemu krasnemu sadju ter nakupili precejšnje množine od producentov. Zelo potrebno je, da se v prvi vrsti naš Beograd zanima za krasno sadje iz Slovenije.

Vrtnarska razstava v Ljubljani. V soboto, 21. oktobra 1922 je bila v jahalnici na Bleiweisovi cesti v Ljubljani slovesno otvorjena vrtnarska razstava, ki so jo priredili ljubljanski trgovski vrtnarji ali pravzaprav cvetličarji. Otvoritvi je prisostvoval tudi pokrajinski podpredsednik g. dr. Baltič z zastopniki raznih drugih oblasti vred. Razstava je vsled svoje slikovitosti napravila na vse navzoče kar najlepši utis, o čemer so se vsi navzoči zelo pohvalno izrazili. Jahalnica je kakor nalašč ustvarjena za take cvetlične razstave, ker ima dovolj pokritega prostora, vsled česar je od vremena neodvisna. Našim vrtnarjem je zelo nagajalo deževno jesensko vreme, vsled česar je marsikaj zakasnilo v cvetju, kar bi spadalo na to razstavo. Navzlic temu so v polni meri pokazali kaj zmore pridnost in vztrajnost. Priporočati bi jim pa bilo, da naj take razstave ponavljajo spomladi in jeseni, s čemer bodo dosegli, da jih bo občinstvo začelo spoznavati in bolj upoštevati, kar bo njim samim v korist. To se pa da doseči samo z združenimi močmi.

Razpis mest okrajnih zdravnikov. V področju Pokrajinske uprave za Slovenijo sta razpisani mesti veterinarskega referenta pri okrajnem glavarstvu v Konjicah in pri okrajnem glavarstvu v Črnomlju, slednje s sedežem v Metliki. Natančnejše določbe so v razpisu v „Uradnem Listu“.

DRUŽBENE VESTI.

† **Rado Legvart**, kmetijski strokovnjak, ustanovitelj in predsednik Slovenske banke v Ljubljani itd., je 21. t. m. nenadoma umrl v Curihu v Švici, kamor se je podal po svojih opravkih. Blagopokojni je skoraj v vsej bivši kranjski deželi med kmetovalci dobro poznan kot vnet in žilav delavec v pro-

speh mlekarstva in živinoreje. Rajnki je bil rojen leta 1876. v Novi cerkvi pri Dobrni na Štajerskem, je absolviral Vinarsko in sadjarsko šolo v Mariboru, se je potem po lastni pridnosti in s skromnimi sredstvi, ki si jih je prihranil v raznih službah, izpopolnjeval teoretično o kmetijstvu v Nemčiji ter je končno naredil izpit za živinorejskega nadzornika v Lipsiji. Leta 1904. se je nahajal kot oskrbnik na veleposestvu v Gleinstättenu pri Lipnici na Štajerskem. V tistem času se je po prizadevanju Kmetijske družbe v bivši Kranjski ustanovilo že 61 mlekarških zadrug, katere so se o vseh zadevah obračale do družbe, ki le z enim strokovnim uradnikom ni več zmogla dovolj intenzivnega dela za mlekarstvo, zato je ponovno prosila kmetijsko ministrstvo na Dunaju, da naj se nastavi državni potovalni učitelj za mlekarstvo, ki naj bi bil prideljen v poslovanje Kmetijske družbi. Po dolgem moledovanju je bil imenovan na predlog družbe kot potovalni učitelj za mlekarstvo Legvart, ki je svojo službo nastopil pri družbi 1. oktobra 1904. Legvart je pri družbi do konci leta 1909. izredno marljivo deloval, in ko je deželni odbor ustanovil svoj lastni kulturni urad, ga je prevzel v svoj službo z naslovom mlekarškega nadzornika. Pod nevesščim vodstvom deželnega kulturnega urada, ni mogel Legvart primerno svojemu talentu uspevati in se udejstvovati s svojo organizatoriško silo. Za časa vojne je ustanovil kranjski deželni odbor Deželno mesto za dobavo klavne živine armadi, čegar vodstvo je prevzel Legvart. Pod takrat mogočno zaščito deželnega glavarja dr. Šusteršiča in s sodelovanjem izrednega talenta nepozabnega rajnkega in zadnjega predsednika Kmetijske družbe za Kranjsko dr. Lampeta, je Legvart tako spretno dobavljal klavno živino za armado, da je bila kranjska dežela namenoma vsak mesec v velikem zaostanku, ki se ga je neprestano obljubovalo dopolniti, toda vedno so se našla pota se izpolnitvi obljub izogniti. Večina živinorejcev je takrat Legvarta sovražila kot izžemalca dežele v prid armade, a na vse očitke je moral molčati, ker se v takratnih razmerah ni mogel in smel zagovarjati. Legvart ima torej velike zasluge, ki jih še danes le par ljudi pozna, saj je imel pogum spretno sabotirati strogo predpisano oddajo klavne živine in tako rešiti na tisoče glav govedi pred rekvizicijo. To je resnica, ki naj bo tukaj za poznejše čase ugotovljena in objavljena kot zasluga rajnika, ki smo jo dolžni o priliki njegove prerane smrti, ne glede na desno ali levo, javno povedati, tembolj, ker se da ta Legvartova zasluga danes še z akti in s pričami dokazati. Kot vodja Deželnega mesta za dobavo klavne živine je Legvart pokazal svoj velikanski organizatoriški talent, pokazal je tudi svojo vsikdar neumorno delovnost, kajti vozaril se je po cele dneve v vsakem vremenu, in to tudi pozimi, na avtomobilu, kar je posebno pospešilo razvoj kali njegove bolezni, ki je bila tista, kakor pri rajnkem dr. Lampetu, za katerim je komaj po preteku štirih let legel v prerani grob. Bodimo hvaležni rajnkemu Legvartu, ki je storil veliko dobrega in zaslužnega za kmetijstvo, a mi obžalujemo, da je nam šele o priliki njegove smrti dana možnost povedati resnico, kakršna je dejanska bila v velik prid našega kmetijstva pri Deželnem mestu za dobavo klavne živine. Kmetovalci in stanovski tovariši ohranimo pokojniku hvaležen spomin in, če ni našel že v življenju zasluženega priznanja za svoje neumorno delo, naj se vsaj ob njegovem svežem grobu izve za resnico, da bo njegovo delo v prid kmetijstva bivše Kranjske ostalo zabeleženo. Mir, ki ga ni poznal v svojem življenju, naj mu da Večni v hladnem grobu!

Propagandni spis za rabo Tomasove žilndre in kajnita to jesen, ki je bil objavljen v zadnji številki „Kmetovalca“ pod posebnim naslovom in celo z manjšimi črkami kakor naslovi drugih spisov, sem res objavil podpisani in to z edino namero kmetovalce spodbujati, kakor sem to delal več nego 20 let, saj ravno zato je bila bivša Kranjska med vsemi provincami skoraj vedno prva glede relativne porabe umetnih gnojil na kmetijskih posestvih. „Slovenec“ z dne 19. oktobra t. l. pa trdi, da

sem ta spis zato objavil „ker so cene, ki se zanj zahtevajo, veliko previsoke in ker sem kupil umetna gnojila na Angleškem po neprimerno visoki ceni, ko bi jih mogel dobiti drugod ceneje“. „Slovenec“ me pozivlja, da naj tozadevno natančneje pojasnim, čemur rad z nastopnimi podatki ustrezem. Družba mora kmetovalce spodbujati k rabi umetnih gnojil in po mojih izkušnjah se je to zadnje čase premalo delalo. Zaradi nakupa umetnih gnojil na Angleškem bi prišla v poštev edinole Tomasova žlindra, ki je pa danes za naše razmere tamkaj niti kupiti ni mogoče. Ne da bi se bil kaj vtikal v nakup Tomasove žlindre po družbenem blagovnem oddelku, ugotovim, da se je najprej kupilo 20 vagonov Tomasove žlindre pri tvrdki „Chemische Industrie“ v Eppelbornu v zasedenem Saarskem ozemlju kg% po 88 centimov ter se je takrat moral plačati na borzi francoski frank po 28 naših kron. Ta žlindra je pa že vsa oddana in je družbeni blagovni oddelek v naglici dokupil nadaljnjih 20 vagonov kg% po 1 frank 20 centimov, a vsled zboljšanja naše valute je družba plačala 1 francoski frank po 18,20 naših kron. Dasi je bila prva Tomasova žlindra glede vsebine za kg% cenejša, a glede valute dražja nego drugič kupljena, se je poprej pri družbi oddajala Tomasova žlindra z ozirom na svojo vsebino v celih vagonih q po 720 do 760 K, a sedaj došla Tomasova žlindra se bo navzlic višji ceni, toda vsled nižje valute oddajala le po 640 do 680 K za 100 kg pri oddaji v celih vagonih. Tomasovo žlindro je pri nas sploh mogoče dobiti le iz zasedenega Saarskega ozemlja in je v tem hipu, ko pišem ta odgovor, skočila cena za kg% že na 1,40 frank in vrhu tega je tudi francoski frank dražji postal. Poleg vsega se je pa še železniški prevoz silno podražil. Vse kupčije z inozemskim blagom so danes obenem neizogibne valutne spekulacije, in če družba sedaj oddaja slučajno ceneje kupljeno Tomasovo žlindro po nižjih cenah, ne oziraje se na točasne tržne cene in valutne izpremembe, postopa v prid svojih udov popolnoma netrgovsko, kajti vsak trgovec bi se držal svetovne cene in bi kalkuliral sedaj veljavno železniško voznino. O vsem tem se je osebno prepričal družbeni podpredsednik, g. prof. Jarc; sicer pa spada glasom § 7. točke 9. med pravice udov pogledati v družbene račune, ki so torej vsakemu družbenemu udu vedno na razpologo za vpogled. Dokler se kak družbeni ud o kakih takih zadevah sam osebno ne prepriča, je neumestno namigavati, da se kaj „čuje“ in tako pri družbenih udih vzbujati sumničjenja s trditvami, ki so brez vsake podlage.

Gustav Pirč.

ZAPISNIK

seje glavnega odbora Kmetijske družbe za Slovenijo

v sredo, 27. septembra 1922.

Seji predseduje družbeni predsednik g. generalni ravnatelj Gustav Pirč; navzoči so: podpredsednika gg. Jarc in Pipan, ter odborniki gg.: Ažman, Brenčič, Černagoj, Černe Franc, Černe Josip, Hočevar Franc, Hočevar Josip, Jan, Kotnik, Košar, Meden, Skalický, Steblovnik, Štrumbelj, dr. Verstovšek, Vrečko in družbeni tajnik inž. Lah.

Pokrajinsko upravo, oddelek za kmetijstvo, zastopa g. kmetijski svetnik Viljem Rohrman. Svojo odsotnost je opravičil g. Pavlin.

Ob eni uri otvori g. predsednik sejo in ugotovi sklepčnost. Prečita se zapisnik zadnje odbore seje ter odobri.

Predsednik poroča: Oddelek za socialno politiko je sklical na dan 8. julija t. l. v Maribor enketo zaradi novega viničarskega reda, ki sem se je jaz v imenu Kmetijske družbe udeležil. Enketa, za katero ni bilo ničesar temeljitega pripravljene, je pač izpadla kakor vse enake. Po mojem osebnem prepričanju načrt viničarskega reda ni tehnično-legislativno neoporečen, se ne ozira na umen gospodarski obrat in končno zlasti ne nudi viničarjem nikake zakonito zajamčene gotovosti za izboljšanje njih gmotnega in socialnega položaja.

Direkcija klasne loterije je iz dobička zadnjega kola te loterije naklonila več različnih prispevkov v prosopeh kmetijstva v Sloveniji, med drugim tudi prispevek naši družbi v znesku 80.000 K za izdajanje kmetijskih publikacij („Kmetovalca“). Prispevke iz dobička klasne loterije za kmetijstvo dobiva Slovenija šele v tekočem letu vsled posredovanja kmetijskega ministra. — Režijski stroški pri družbi se bodo znatno povišali vsled vpeljave obligatoričnega državnega starostnega zavarovanja za družbene uradnike, ki ukine dosedanje nadomestne zasebne službene pogodbe, in vsled vpeljave zavarovanja za primer bolezni in nezgod. Družba je z manjšimi stroški svojim uslužbencem več nudila nego državni zavodi, ki poslujejo z nezaslišano visoko režijo. Prosim glavni odbor skleniti, da se z ozirom na nove nastale razmere potom dekretov uredi službeno razmerje med družbo in njenim uradništvom, ker so nadomestne službene pogodbe in nekateri prejšnji odborovi sklepi, ki niso sedaj v skladu z zakonom, avtomatično neveljavni postali. Tudi regulacija plač družbenim uslužbencem bo bržkone neizogibna.

Ker glavni odbor v svojih sejah ne pride do nikakega delovanja v prosopeh umnega kmetijstva, kar je njegova glavna naloga, zato sem iz lastnega nagiba, da ne trpi ugled družbe, marsikaj tozadevno ukrenil. Omenjam iniciativo za povzdigo propadajoče kakovosti naše živinoreje vsled ukinjenega uvoza izvornih bikov-plemenjakov, povzdigo planšarstva, ustanovitev mlekarske šole, nastavitvev planšarskega in sirarskega nadzornika, povzdigo rastlinarstva i. t. d. Slovenci smo glede napredka o umnem kmetijstvu pri kmetijskih zemljedelcih na prvem mestu v naši državi; to mesto moramo ohraniti in družbena dolžnost je, sedanje mrtvilo v kmetijskem napredovanju poživeti in je zlasti kreniti ona nova pota, ki nam jih je napredek znanosti zadnjih dveh desetletij pokazal.

Blagovni promet družbe bo to jesen in bodočo zimo zahteval razmeroma ogromno obratno glavnico, okoli 30 do 40.000.000 kron. Te vsote družba ne zmore s svojim premoženjem, zato se bo morala posluževati kredita. Družba ima pač pri vseh denarnih zavodih dovolj kredita, ki pa pri sedanjem velikem pomanjkanju gotovega denarja nič ne pomaga, če denarni zavodi ne morejo z gotovino postreči. Z g. tajnikom sva, uvidevši že poleti te razmere, pravočasno vse potrebno ukrenila, da družba ne pride v denarne stiske. G. kmetijski minister Pucelj nam bo priskrbel večji državni kredit proti nizkim obrestim ter je sedaj le še nekatere formalnosti izpolniti. Mestna hranilnica v Ljubljani bo dala družbi, če bo potrebno, do 10.000.000 K posojila proti prenotaciji na družbene nepremičnine. Prosim glavni odbor skleniti, da se v primeru potrebe ta prenotacija sme izvršiti. Eventuelne nadaljnje primanjkljaje bo morala družba kriti z bančnim kreditom, povem pa, da banke same nimajo veliko razpoložljivega denarja, ker je vsled velike pasivnosti trgovske bilance v Sloveniji, večji del gotovega denarja nakupičen v Slavoniji, v Bački in v Banatu. Sicer pa ponovno opozarjam, da mora glavni odbor, odnosno družba intenzivneje delati za prosopeh kmetijstva, t. j. za dvig kmetijske produkcije, saj je to njena glavna in edina naloga, dočim je drugo postranska stvar.

Glavni odbor vzame predsednikovo poročilo na znanje ter soglasno sklene, nastaviti uradnike z dekreti in dovoliti eventualno potrebno prenotacijo na družbene nepremičnine. Tudi se sprejme predlog g. Steblovnika, da družba izposluje izpremembo socialnih naredb glede starostnega zavarovanja delojemalcev za primer bolezni in nezgod, dasi predsednik obrazloži nepotrebno tega, ker so itak že vsi prizadeti činitelji v tem pogledu intervenirali. Predsednik pa tudi sporoči, da je že vse potrebno ukrenil, da se bo Kmetijska družba sodnim

potom vedela braniti neupravičenim zahtevam zavoda do družbenega pokojninskega zaklada.

Sledi poročilo tajništva, iz katerega je razviden del poslovanja Kmetijske družbe od zadnje odborove seje. Podružnici Sv. Bolfenk, v katere okolišu so bili vinogradniki po toči hudo prizadeti, se je dovolila primerna množina Bosnapaste proti akreditiranju do konci leta.

Družba je kupila od Hr. slav. gospodarskega društva v Osjeku 70 vagonov sena in 30 vagonov slame za živinorejce, prizadete po suši. Zaprošilo se je tudi vlado, da zniža prevozne tarife na železnici, da se more dajati ta krma ceneje, toda ta prošnja je bila odbita. Ravnotako prošnja za podporo za znižano oddajo krme.

Družba je na kmetijsko ministrstvo vložila prošnje za razne podpore, kakor n. pr. za izdajanje „Kmetovalca“, za izdajo kmetijskih knjig, za kritje režijskih stroškov, za kmetijski pouk po deželi in za Kmetijsko-gospodinjstvo šolo. Dalje je družba prosila za dodelitev 50 vagonov živinske soli brez plačanja monopolske takse ali vsaj po znižani ceni. Prošnja še ni končno rešena. Kmetijska družba je sodelovala tudi pri poučnem potovanju srbskih kmetovalcev v Sloveniji, ki je siljajno uspelo.

Po raznih pojasnilih se poročilo tajništva odobri.

Dr. Verstovšek opozarja, da se je v „Kmetovalcu“ objavila notica, v kateri se hvali delo ene politične stranke v stvari vprašanja železniške zveze Slovenije z morjem. Strokovni list ne sme biti strankarski list. Takih notic družbeno glasilo ne sme prinašati.

Pri določitvi sporeda za letošnji družbeni občni zbor sklepe glavni odbor med drugim, da bo družbenemu občnemu zboru predlagal, da naj udnina za l. 1923. znaša 80 K, od katerih dobe podružnice po 20 K, družba pa 60 K.

Za letošnji občni zbor je z žrebom določiti tretjino odbornikov, ki odstopi in se nanovo voli za tri leta. G. predsednik izjavlja, da razen določene tretjine odstopi prostovoljno tudi sam in prosi, da se njegov odstop vzame na znanje. Odbor ne vzame na znanje odstopa g. predsednika, ampak ga naprosi še dalje ostati predsednik, če ne bo izžreban. G. predsednik ostaja pri svojem sklepu. Pri žrebanju predsedstva odloči žreb, da izstopi II. podpredsednik, g. Ivan Pipan.

Pri žrebanju odbornikov nastane razdvojenost, kako se naj žreba: ali odborniki za Kranjsko posebej, za Štajersko posebej, ali pa vsi odborniki skupaj. Stavita se dva predloga: za skupno žrebanje in za posamezno žrebanje. Pri glasovanju dobi prvi predlog 7 glasov, drugi pa 8. Sprejet je torej predlog, da se žrebajo posebej trije odborniki iz bivše Kranjske in posebej trije odborniki iz bivše Štajerske.

G. Košar protestira v imenu štajerskih odbornikov proti takemu žrebanju in proti taki razlagi pravil ter odklanja pri tem vsako sodelovanje. Na to se štajerski odborniki odstranijo iz dvorane.

G. predsednik ugotovi, da po družbenih pravilih ni predpisano, kdo in kako naj se žreba, ampak je v § 18. le kratko omenjeno: „one, ki izstopijo v prvem ali drugem letu, določi žreb.“ Na to preide z ostalimi gg. odborniki k žrebanju, pri čemer so izžrebanj za bivšo Kranjsko: Franc Črnagoj, Anton Meden in Ivan Štrumbelj; za bivšo Štajersko pa: Mihael Brenčič, Franc Černe in Jakob Jan. Nato zaključijo g. predsednik odborovo sejo, in sicer ob petih popoldne.

URADNE VESTI.

VABILA

k občnim zborom podružnic Kmetijske družbe za Slovenijo.

SPORED:

1. Točke 1.—5. po § 31. družbenih pravil.
2. Slučajnosti.

Opomba: Opozarjajo se načelnstva, da pravočasno (t. i. vsaj 10 dni pred izidom onega „Kmetovalca“, v katerem ima biti objavljena vršitev občnega zbora) pošljejo vabila in spored podružničnih občnih zborov Kmetijski družbi, kajti za vevlavnost teh je merodalen izpremenjeni § 30., po katerem morajo biti občni zbori podružnic vsaj 14 dni poprej razglašeni v družbenem glasilu z natančno navedbo kraja, prostora in časa.

Dobrova pri Ljubljani, v nedeljo, 19. novembra 1922. ob sedmih zjutraj v stari šoli na Dobrovi;

Pilštanj, v nedeljo, 19. novembra 1922. po prvi sv. maši v šoli na Pilštanju;

Planina pri Sevnici, v nedeljo, 19. novembra 1922. ob treh popoldne v gostilni Nikolaja Trefnerja v Planini;

Slovenjgradec, v nedeljo, 26. novembra 1922. ob enajstih dopoldne v dvorani okrajne hranilnice v Slovenjgradu.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

L. K. v Z. Cene za odbrana jabolka je težko določiti, ker se ta ravna po vrsti in kakovosti sadja. Zimska jabolka imajo navadno višjo ceno nego jesenska. Na trgu v Ljubljani so po 7—12 K, na debelo se pa oddajajo tudi po 4 do 8 K. — **A. V. v L.** Najboljše umetno gnojilo za travnike sta Tomasova žlindra in kajnit, oziroma kalijeva sol. Oboje gnojil dobite pri Kmetijski družbi. Najprimernejši čas za gnojenje je jesen. Če gnojite svoje travnike s pepelom, je to samo enostransko gnojenje, slično gnojenju s kalijevo soljo ali kajnitom, torej samo s kalijem. Gnojiti pa morate tudi s fosforovo kislino, t. i. s Tomasovo žlindro, kostno moko ali superfosfatom. Še večji uspeh dosežete, če razen teh gnojil uporabljate še apnovi dušik. — **I. B. v Č.** Sušilnice za gobe se nikjer ne dobe. Gobe se suše na solncu, ali v malih množinah v kuhinji, ali pa v sušilnicah za sadje. — **A. R. v Š.** Če hoče občina zidati šolo, se mora najprej zediniti z okrajnim šolskim svetom glede prostora, kjer ima stati šolska stavba, kakortudi z lastnikom zemljišča. Potem šele se ji je obrniti na višji šolski svet. — **A. K. v Sv. L.** Cena sadnim divjakom bo letos okoli 1 K za kos. Priporočljivo je ustanavljati trsne matičnjake, kajti dandanes in še nekaj let bo primanjkovalo cepljenih trt, kolči in vkoreničenk. Matičnjak uspeva v vsaki topli legi, ki ni močvirnata, ima globoko rigolano in močno gnojno zemljo. — **P. S. v M.** Jedilni kostanj se najbolj ohrani čez zimo v suhih, temnih, a zračnih in hladnih prostorih. Večkrat ga je pregledati, da ne pride do njega plesen ali da se preveč ne osuši, ker se potem zgubanci. — **I. M. v St.** Najprej morate poizvedeti pri županstvu, če je pašnik občinska last ali pa skupna, potem šele lahko nastopite proti tistim posestnikom, ki si na tem svetu neupravičeno laste pravico sekati les. — **L. Št. v G.** Zanesljivo dobra sadna drevesca in ne predraga dobite v državni drevesnici v Celju, ki je Vam najbližja. — **M. Ž. v St.** Izdelovanje cementne opeke na veliko v svrhu prodaje je obrt, za katero se mora imeti dovoljenje politične oblasti. Pri tem delu zaposleni delavci morajo biti zavarovani pri bolniški blagajni. — **I. D. v P.** Zakaj se dohodninski davek pobira v večji izmeri nego ga je predpisala davčna oblast, Vam ne vemo pojasniti. Zahtevajte od županstva ali od davčne oblasti, da Vam to razjasni. — **H. W. v Sv. B.** Akcija za izmenjavo čeških in slovenskih kmečkih sinov se je odložila na spomlad. — **F. S. v K.** Strupov za pokončavanje lisic, družba nima v zalogi. Za nakup takih morate imeti dovoljenje od politične oblasti. Da zavarujete setve proti vranam, uporabljajte sredstvo „antivit“, ki se je povsod dobro obneslo. Dobite ga pri družbi z navodilom o uporabi vred.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 10 D na leto.
Za inozemstvo 20 D. — Posamezna številka stane 50 para.
Udije Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inzerat na pol strani 400 D,
na 1/4 strani 200 D, na 1/8 strani 100 D, na 1/16 strani 65 D, na 1/32 strani 35 D.
Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 25 para, najmanj pa skupaj 6 D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo;
tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz „Kmetovalca“ so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 20. Ljubljana, 31. oktobra 1922. Letnik XXXIX.

Kmetijska družba za Slovenijo ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine.

Vse cene so z ozirom na sedanje razmere popolnoma neobvezne.

Živinorejci! Pozor!

Sladko banaško seno po K 9.— kg v vagonih pošiljkah franko na vsako železniško postajo Slovenije. Seno je prvovrstno in po mnenju strokovnjakov za tri krone pri kg več vredno nego n. pr. bosansko ali italijansko seno. Na razpolaganje ima družba tega sena v Banatu le še nekaj vagonov, zato naj naročniki s prijavi ne odlašajo. Ovseno slamo je družba že vso prodala.

Semena:

Semenska pšenica je dospela in se oddaja v vrečah po 80 kg po Din 6 za kg z vrečami vred.

Grahora, zimska, mešana z ječmenom ali ržjo, po Din 6·25 za kg brez vreč.

V zalogi so naslednje semenske trave:

brezpredenčni mačji rep	14.—	Din za kg
pasja trava	20.—	„ „ „
laška ljulika	11.—	„ „ „
prvovrstna travniška mešanica	12.—	„ „ „

Umetna gnojila:

Cene veljajo za nadrobne pošiljatve. Pri vagonih naročilih naj se podružnice obrnejo preje pismo na družbo, ki jim bo napravila po možnosti ugodnejše cene.

Kajnit, 12—14%, po Din 70:— za 100 kg.

Kalijeve sol, 42%, je zopet v zalogi po Din 140:— za 100 kg.

Kostni superfosfat z 18% v vodi raztopne fosf. kisline po 190 Din 100 kilogramov z vrečami.

Kostna zdrobna moka z 5% dušika in 20% skupne fosforove kisline po 185 din sto kg.

Rudninski superfosfat s ca 16% v vodi raztopne fosforove kisline po 150 dinarjev sto kilogramov.

Surova kostna moka z 4% dušika in 16% skupne fosforove kisline po 150 din. sto kilogramov.

Thomasova žlindra ^{17/18%} po Din 180.— za 100 kg z vrečami.

Krmila:

Osušeni zrezki sladkorne pese po Din 3.50 za kilogram z vrečami vred.

Poklajno apno v izvornih vrečah, težkih 80 kilogramov po Din 6.— kilogram, v manjših množinah po Din 7.— kilogram.

Ribja moka v originalni vreči 100 kg Din 8.— za kg, na drobno Din 8·50 za kg.

Riževi otrobi, vsebujoči 17% beljakovin in maščobe, tedaj enakovredne pšeničnim otrobom po 1·90 Din za 1 kg z vrečami.

Vinogradniške in vrtno potrebščine:

Antiklor (gl. salojidin).

Drevesne škropilnice za prevoz, razne kakovosti na izbiro po različnih cenah.

Gumijevе cevi po Din 15.— za meter.

Gumijevе plošče (sklopke) za trtne škropilnice po Din 7·50 komad.

Natrijev tiosulfat (gl. salojidin).

Petrolfenol, sredstvo zoper krvavo uš, po 12·50 Din 1 kg v posodi kupca.

Salojidin, (antiklor, natr. tiosulfat) preskušeno sredstvo zoper oidij, trtne plesnobo, po 7 Din za 1 kg.

Tobačni izvleček imamo zopet v zalogi. Cena zaklopnic po 5 kg 35 Din brez poštne.

Urania zelenilo je došlo in se oddaja v tablah po Din 9.— za komad.

Vinometri so zopet na razpolago. Komad stane Din 40.— brez poštnine.

Zveplalniki, ročni po 70.— Din za komad.

Zveplovi trakovi na juti za žveplanje sodov, najboljši, brez arzena po 7 Din kilogram, na azbestu po 11 Din kilogram.

Zelatina za čiščenje vina po 45 Din kilogram.

Zveplo, dvojno rafinirano, superventilirano, 85—95 Channel, 90/100% finosti, v vrečah po 50 kg po Din 4.—, manjše množine po Din 4.50 za kg.

Razne kmetijske potrebščine:

Živinsko sol, ki jo bomo v Sloveniji letos posebno potrebovali zaradi pokladanja slabih krmil, bo Kmetijska družba bržkone izjemno izposlovala in dela na to z vsemi silami, da si naš zakon oddaje take soli ne pozna. Kmetijska družba je že vse potrebno ukrenila, da se bo izposlovala oddaja živinske soli, in sicer po znižani ceni. Kadar, in če bo kaj tozadevno določenega, bo v „Kmetovalcu“ objavljeno.

Antiavit v varstvo setev pšenice, turšice, graha, grašice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen vseh vrst pred poljskimi vranami, vrabci, kokošmi itd., je zopet došel in se dobi v zaklopnih po osminko kilograma za 10 Din, 50 gramov za 6.25 dinarjev.

Rogaški brusni kamni po Din 2.— za komad.

Uspulum, sredstvo za razkužjenje semena, v zaklopnih po ¼ kg po Din 35.— za komad.

Emajlna posoda. Prva pošiljatev te posode je došla in se prodaja po naslednjih cenah:

Lonci, z 5/8 l vsebine po Din 8.—; 3/4 l vsebine po Din 10.—; 7/10 l vsebine po Din 12.—; 1 l vsebine po Din 14.—, (18.50); 1 1/2 l vsebine po Din 18.—, (23.—); 2 1/2 l vsebine po Din 22.—, (27.50); 3 1/2 l vsebine po Din 27.—, (33.—).

Kozice, z 1 1/4 l vsebine po Din 14.—, (19.50); 1 1/2 l vsebine po Din 18.—, (24.—); 2 1/2 l vsebine po Din 20.—, (27.—); 4 l vsebine po Din 36.—, (48.—); 8 l vsebine po Din 40.—, (54.—).

Penke po Din 17.—, (22.50); 21.—, (27.—) in 23.—, (30.—).

Cene v oklepaju se razumejo s pokrovkami vred.

Škafi, z 45 cm premera Din 80.—; z 50 cm premera Din 90.— za komad.

Vedrice po Din 45.— za komad.

Zajemalke po Din 9.— in Din 10.— za komad.

Penovke po Din 11.— in Din 14.— za komad.

Lonci in kozice z večjo vsebino, kakor tudi ročke za mleko so na potu in bodo cene pravočasno objavljene.

Podružnice, ki hočejo naročiti večjo množino te posode, naj pošljejo svojega zastopnika, ki mora osebno izbrati in prevzeti blago. Na pismena naročila se ne bo pošiljalo.

Stroji: V zalogi so sledeči stroji:

Mlatilnice, za ročni in gepeljni pogon po, Din 2200.— za komad.

Slamoreznice, po Din 1700.— za komad.

Plužni trupl AW 5 po Din 225.—.

Brane, V a po Din 455.— za komad.

Vinogradniški plugi od Din 205.— do 370 za komad.

Ročni okopovalniki po Din 280.—.

Travniške brane, 47 kg A 2 po Din 500.— komad! A 3 57 kg po Din 600.—; B 2 55 kg po Din 600.— komad.

Univerzalni plugi D 8 MN po Din 700.— za komad.

Obračalni plugi UW 7 po Din 700.— za komad.

Obračalni plugi UW 9 po Din 800 za komad.

Podzemni plugi po Din 400.— za komad.

Lemeži za plug D 8 MN po Din 25.— za komad.

Lemeži za plug D 7 MN po Din 25.— za komad.

Lemeži za plug UW 7 po Din 50.— za par.

Plazl (Sohlen) za pluge po Din 10.— za komad.

Posnemalni Jabilca, za 50 l po Din 625.—; za 75 l po Din 700.—; 100 l po Din 1250.—; 125 l po Din 1300.—; 150 l po Din 1500.— komad.

Stroji za izdelavo sirovega masla C Gr 3 po Din 500.— komad.

Vsak konjerejec in kovač mora imeti knjigo „Podkovstvo“, pouk kovačem in konjerejcem, ki jo je spisal živinozdravnik Lovro Tepina. V njej je dobiti vsa potrebna navodila kako ravnati s kopiti in kako morajo kovači umno podkovati konje in vole. Knjiga se dobi pri Kmetijski družbi in stane 45 K.

Kdor potrebuje

turške kose, železne pluge, slamoreznice, mlatilnice, preše in mlince za sadje in grozdje, kotle za pičo in žganje, reporeznice, pajkeljne, gepeljne brzoparilnike, štedilnike, različne tehtnice, orodje in sploh vso železnino naj se obrne pismeno ali ustmeno na novo trgovino

ŠOŠTERIČ, PETAN & ERKER

v Ljubljani, na Resljevi cesti št. 20.
kjer boste naiceneje in najboljše postreženi.

Pozor gospodari na životinjske boleti!

Svakoga prolječa pojavljuje se svinjska rudečica, vranični prisad i mnoge druge zarazne boleti medju domačim životinjama. Gospodari treba da budu na oprezu i da provedu cijepljenje još prije nego izgube koji komad, jer su svinje i govoda skupa a trošak za cijepljenje je razmjerno malen. U našoj državi pridedjuje sada cjepliva Jugoslavenski serum zavod u Zagrebu. Ako gospodari trebaju upute, neka se obrate na taj zavod.

Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati 25 para v denarju ali znakmah najmanj pa skupaj Din. 5.— sicer se naznanila ne objavilo. Upravništvo ne prevzame posredovanja.

5000 komadov kolov

hrastovih ali kostanjevih, 3 metre dolgih, klanih ali okroglih se kupi. Na zahtevo se da v zameno ca. 1000 kg sladkega semena za govedo, v Trški gori pri Novem mestu. Ponudbe na A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška cesta.

Pravo domače platno

za riže in perilo. lastni ročni izdelek, ima v zalogi tkalnice „Krosna“ v Ljubljani na Zrinjskega cesti 6. Na zahtevo pošilja vzorce. Kupi trpežno blago, da kaj prištediš!

Pocinkano pločevino I^a,

vodovodne cevi, sesalke, brzoparilnike, štedilnike, peči, Portland cement, orodje za obrtnike in poljedelce, stavbene potrebščine, kuhinjsko posodo nudi po znižani ceni A. Sušnik, trgovina z železnino v Ljubljani, Zaloška cesta 21.

Na prodaj

4 hlevski žlebovi iz litega železa (Pferdefutter-muscheln), brezhibne kakovosti, v dimenzijah: 70×30×28 cm. Ljubljana, Domobraska cesta 1.

Pozor kmetovalci!

Nabirajte bučne koščice in iste sušite v vsaki množini, ki jih kupuje tvrdka Import „Slovenija“ Export, v Ljubljani, Gradisce 3.

Prodaj

5—6 vagonov ovsene in pšenične slame po K 5.30 za kg franko vsaka kranjska postaja. Poizve se pri Franc Erjavc, Vižmarje 11, pošta St. Vid nad Ljubljano.

Šmarnica

bela, zelo rodovitna, se dobi po najnižjih cenah pri Jos. Sedovnik, trničar, St. Janž, pošta Velenje.

Tovarniška zaloga verig

električno varjenih za radovljiški okraj se nahaja pri L. Fürsager, Radovljica.

Vsi letniki „Kmetovalca“

popolnoma novi, deloma mehko, deloma trdo vezani se prodajo. Poizve se v upravništvu lista.

Pozor vinogradniki!

Priporočam moje v „zeleno-cepilne“ trte na dvoletni podlagi, prav dobro vzraščene in vkoreninjene, tudi manjšo množino v „suho cepilnih“ vkoreninjenih trt, večjo množino vkoreninjenih divjakov in ključev ameriških trt. Johann Sarič, vinarsko-sadarski strokovnjak in trničar, v Beočina (Sriem). — Ceniki v hrvaškem, srbskem in nemškem jeziku brezplačno.

Detelja

približno dva vagona neprešane, nemške se odda. Poizve se v upravništvu „Kmetovalca“.

Cepljene trte

različnih vrst na podlagi rip, Portalis in tudi vkoreninjene bele šmarnice prodaja Franc Zelenko, posestnik in trničar, Bucmanci, Sv. Tomaž pri Ormožu. Cena po dogovoru. Za odgovor priložite znamke.

Suhe gobe

deteljno in korenjevo seme, proso, in druge deželne prideleke kupuje po najvišji ceni Sever & Komp., Ljubljana, Wollfova ulica 12.

Hladilnik za mleko

Systema Lawrence, s cevni vred, jako dobro ohrañen, odda radi preureditve obrata Bien, Braslovce pri Celju.

Adjunkt (ekonom)

absolvent vinarstva in sadarske šole z 13 mesečno prakso na veleposestvu v vseh panogah kmetijstva. Zmožen slovenskega in nemškega jezika, 20 let star, išče s 1. ali 15. novembrom službo. Cenjene ponudbe pod „Ekonom“ na uredništvo tega lista.

Oklic upnikom!

Podpisana zadruga pozivlja upnike v smislu § 40. zadr. zak. za prilgas tirjatev.

Mlekarska zadruga na Sv. Gori
r. z. z. o. z. v likvidaciji.

Kmetovalci!

Skrbite za kar največje razširjenje „Kmetovalca“! Stremite za tem, da se ga lahko čita v vseh gostilnah in javnih prostorih. 30.000 nas je že v Kmetijski družbi, pa bi nas bilo lahko še enkrat več. Čim več nas bo, več bomo dosegli!

Sodi

za vino, žganje, olje, mast, med petrolej

za transport in shrambo ima vedno v zaloki vsako množino

Franjo Repič
sodarski mojster
Trnovo, Ljubljana

Istotam sprejemajo se v to stroko spadajoča opravila.

Solidno delo!
Cene zmerno! Točna postrežba!

Upravništvo „Kmetovalca“

sprejema **primerne inserate** po cenah, ki so razvidne na poglavju.

Objavljenje bo imelo vedno zadovoljiv uspeh, kajti „Kmetovalec“ izhaja dvakrat mesečno v 30 tisoč izvodih ter je razširjen po vseh slovenskih deželah.

Iv. Jax in sin

Ljubljana.
Gospodstvena cesta
šivalni stroji in stroji za pletenje

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1867. Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji „ADLER“

Ceniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarn:

DÜRKOPP, STYRIA, WAPPENRAD.

ANDREJ OSET — Maribor

Aleksandrova cesta 57. — Telefon št. 88.
trgovina sena, slame, krompirja, fižola, z drvmi žitom in drugimi deželnimi pridelki.
Brzjavljivi: Andrej Oset, Maribor.

Mlinske kamne,

sekane iz najbolje bele, ostre skale, trde in srednje od 40 do 100 cm široke, po naročilu tudi večje, izdelujem zopet in prodajam po najnižjih cenah s pisмено garancijo. Leskovšek Anton, posestnik in kamnosek, Sv. Juril ob lužni železnici pri Celju.

Tudi letos kupuje R. LUCKMANN v Ljubljani na Martinovi (Ahaceljevi) cesti 10 po najvišjih cenah raznovrstna zeljšča, suho cvetje (suhe rože), lipovo cvetje, korenine, lubje in semena. Kdor si hoče s pridnim nabiranjem zagotoviti dober zaslužek, naj zahteva pojasnila pri imenovani tvrdki. Cene, ki jih plačujem nabiralcem, so letos izredno visoke.

Priporoča se tvrdka

Josip Petelin, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7. Edina tovarniška zaloga najboljših šivalnih strojev za rodbinsko in obrtno rabo. Istotam se dobijo vsi posamezni deli za šivalne stroje in kolesa, potrebščine za gospodinjstvo, krojače, čevljarje in sedlarje.

PRVOVRSTNA UMETNA GNOJILA

dobavlja najceneje
veletrgovina

Vinko Vabič

Žalec — Slovenija

Jamstvo za vsebino!

Vse vrste v zalogi:

- 18 % Thomasovo žlindro.
- 40—42 % kalijevo sol,
- 18—20 % kostni superfosfat,
- 15 % rudninski superfosfat,
- 15—17 % apneni dušik.

Kupujem

in prosim obvezne ponudbe za vagon: hrastove, javorjeve, jasenove, črešnjeve hlode. — Kurivo: drva, suhe bukove cepanice; kostonjev tanjinski les, brsnj in jamski les. — Prodaja: pristni domači jabolčnik žlahtnih jabolk in naravno mineralno kiseljico „Kraljev vrelce“. — Franc Kupnik, Kostrivnica, pošta Podplati.

Stedilniški lonci

iz jeklene pločevine, emailirane ali pocinljene v velikosti od 5—40 l, se prodajajo po K 36.— za kg franco postaja Višnjagora. Mihael Omahen.

Stiskalnice za sadje in grozdje,

mline za grozdje in vso drugo železno priporoča po znižani ceni A. Sušnik, trgovina z železno, Ljubljana.

Ekonom

absolvent poljedelske šole Grottenhoff, srednje starosti, verziran v vseh panogah kmetijstva, deloma tudi v lesni stroki. Govori in piše: slov. hrv. in nemško, želi premeniti službo. Večletna dobra izkušnja na razpolago. — Gre tudi kot skladiščnik ali kaj sličnega. Ponudbe pod „Upravnik I.“ na Upr. „Kmetovalca“.

Stavbeno podjetje.

Mestni stavbenik. Zidarski mojster.

Al. in Val. Accetto, — Ljubljana
Trnovski pristan št. 14.

Zaprisežena sodna cenilca. Prevzema vsakovrstne visoke stavbe v mestu in po deželi (od zunaj specielno praktična in higienična gospodarska poslopja in hlevi). Izvršitev načrtov in proračunov — nadalje oblastveno koncesionirana posredovalnica za nakup in prodajo posestev in zemljišč.

Hlode, gojzdove, trame, deske in drva

ponudite Lesni družbi Ilirija, Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8 pred sodniš. Plačujejo se najvišje dnevne cene

Pozor!

Pozor!

Ako hočete biti varčni

tedaj kupujte moj novoiznajdeni domači ročni mlin na vodo, motor ali gepelj. Melje moko od navadne do najfinejše vrste.

Najnovejši stroj za ličkanje in čiščenje koruze,

ki se na željo opremi, da služi kot vejalnik za vsako zrnje. Pojasnila in ceniki se razpošiljajo proti vpošiljlatvi znamke.

Jakob Pučko

izdelovalnica kmetijskih strojev
BUDINA-PTUJ

Zastopniki se sprejmejo. — Vsi moji stroji so bili na mariborski obrtni razstavi odlikovani z zlato kolajno.

Kmetska posojilnica

registrov. zadruga z neomejeno zavezo
v LJUBLJANI

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti št. 18

Obrestuje hranilne vloge po **4%** (1)

brez vsakega odbitka rentnega davka katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad 160.000.000 kron.

Stanje rezervnih zakladov 1.200.000 kron.

Kmetovalci!!

Blasnikova

VELIKA PRATIKA

za leto 1923.

je izšla!

Letošnja izdaja je posebno obširna in vsebuje za čitatelje bogato poučno snov. Pridejanih je 12 beležnih listov, na koje kmetovalci lahko vpisujejo vse kmetijstva se tičeče važne beležke, ki ne bodo v korist samo sedanjim pospodarjem ampak bodo važne tudi za naslednike.

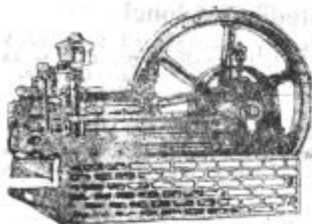
Pratika stane v nadr. prodaji
3 Din.

Kmetovalci! Ne pozabite, da je Blasnikova Velika Pratika vaš najstarejša kmetsko glasilo.

PRATIKA se dobiva skoro v vseh trgovinah; kjer bi je pa ne bmo dobili, naj se naroči naravnost v tiskarno J. Blasnikova naslednikov v Ljubljani, Breg 12.

Gospodarska zveza v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor.

Velika za-
loga vsa-
kovrstnih
poljedel-
skih stro-
jev.

iz najslavitejših tovarn.

Zastopstvo za parne kotle znanih
tvornic „Welsia“.

Sadjerejci, vinogradniki, poljedelci, vrtnarji!

Zahtevajre brezplačni seznam
najzanesljivejših sredstev za
pokončevanje mrčesa itd. na
sadnem drevju, škodljivcev po
poljih in vrtovih, dalje peros-
nospore in snetjavosti pri žltu.

„Ljubljanska komercialna družba“

LJUBLJANA I, Bleiweisova cesta 18.

Sladko seno

iz Banata

priznano **najboljše** kakovosti
dobavlja le še tekom oktobra in
novembra

Kmetijska družba za Slovenijo
po najnižji dnevni ceni
v vagonskih pošiljativah franko na
vsako postajo. Naročitve manjših
množin se izvršijo iz ljubljanske
zaloge s pribitkom režijskih stroškov.
Prijava se sprejme samo do pričet. novembra.

Vinometre „Bernadot“ — Asbeste
bombaž in prašek — Eponit —
Francosko želatino — Lipovo oglje
Marmornat prašek — Modro gal-
lico — Natrijev bisulfit — Ribji
mehur — Špansko zemljo — Tan-
nin — Žveplo v prahu — Limo-
novo kislino — Vinsko kislino —
Sodo bicarbono — Strupa proste
barve itd. ima v zalogi po naj-
nižji ceni

drogerija ANTON RANC

Ljubljana, Židovska ulica 1.

KOSE

prima avstrijski produkt, i

BRUSOVI

uz originalne tvorničke cijene

kod

„ORBIS“ d. d.
Zagreb

Paromlinska cesta 1.

Telef. 10 i 1230. — Telegr. „Orbis“

Pozor!
Bakrene
kotle

za
žganjekuho

trpežno izdelane, po ugodni ceni in
sicer od 25 do 60 l vsebine ima v zalogi

Stanko Žargi & Co. LJUBLJANA
Martinova c. 5.

Zahtevajte cenike! Takojšaja dohava!

Naznanilo.

Kranjska deželna banka

naznanja, da je vsled sklepa pokrajinske
uprave prešla z vsem aktivnim in pasivnim
premoženjem v last regulativnih hranilnic,
ter se bode vodila pod naslovom:

Hipotekarna banka jugoslov. hranilnic v Ljubljani

Z delniško glavnico K 10,000.000.

Izvrševali se bodo vsi običajni bančni posli
na najsolidnejši podlagi.

Zveza najmočnejših hranilnic je najboljšo jamstvo za obstoj in napredek banke.